

Kan een ziekenhuis (nog) maatregelen nemen tegen een disfunctionerende zelfstandige ziekenhuisarts?

EVELIEN DELBEKE
Advocaat
Gastprofessor universiteit antwerpen

Samenvatting

Op 10 oktober 2016 oordeelde het Hof van Cassatie dat het feit dat een van de partijen in een arbeidsrelatie over het recht beschikt om tuchtsancties op te leggen, de mogelijkheid van een zelfstandige samenwerking uitsluit. Hoewel deze uitspraak werd gedaan in een volledig andere context, heeft het arrest niettemin de ziekenhuiswereld op haar grondvesten doen daveren. De laatste jaren was het immers een uitdijende praktijk van de ziekenhuizen om in hun algemene regeling met de zelfstandige ziekenhuisartsen een luik 'tuchtreglement' op te nemen waarin (tucht)sancties worden bepaald. Deze noot onderzoekt wat de implicaties zijn van het cassatiearrest en of een ziekenhuis überhaupt (nog) maatregelen kan nemen tegen een disfunctionerende zelfstandige ziekenhuisarts.

Résumé

Le 10 octobre 2016, la Cour de cassation a estimé que le fait qu'une des parties à une relation de travail dispose du droit d'imposer des sanctions disciplinaires exclut la possibilité d'une collaboration indépendante. Bien que cette décision ait été rendue dans un contexte tout à fait différent, l'arrêt a néanmoins ébranlé le monde hospitalier sur ses fondations. Ces dernières années, une pratique consistant à inclure dans le Règlement général avec les médecins hospitaliers indépendants un volet « règlement disciplinaire » qui prévoit des sanctions (disciplinaires) s'est en effet répandue dans les hôpitaux. Cette note examine les implications de l'arrêt de cassation et si un hôpital peut (encore) prendre des mesures contre un médecin hospitalier indépendant dysfonctionnel.

1. De verschillende mogelijke statuten van de arts werkzaam in een ziekenhuis

1. Arbeidsbetrekkingen kunnen worden aangegaan in drie verschillende statuten: het statuut van werknemer, het statuut van ambtenaar of het statuut van zelfstandige.

De *werknemer* is de persoon die er zich in een arbeidsovereenkomst toe verbindt, tegen betaling van een loon, onder het gezag van de andere partij (de werkgever) arbeid te verrichten.¹ De *statutair ambtenaar* is de persoon die is aangesteld in een openbare betrekking om, ondergeschikt aan hoger gezag en tegen betaling van een wedde, een deel van de overheids-taak te verrichten. Het *zelfstandigenstatuut* wordt meestal omschreven met een negatieve definitie, zo ook in de Arbeids-relatiewet.² De zelfstandige is de persoon die niet verbonden is door een arbeidsovereenkomst (werknemer) of een statuut (statutair ambtenaar).

2. Wat artsen betreft in een ziekenhuis, is er geen algemeen voorbehouden statuut waarin zij werkzaam (moeten) zijn, zoals dat bijvoorbeeld wel het geval is voor advocaten. Advocaten zijn (althans toch nog op heden) deontologisch verplicht om te werken in het statuut van zelfstandige.

Er zijn vandaag artsen die als ambtenaar zijn aangesteld in een ziekenhuis (bv. in de ziekenhuizen die afhangen van OCMW's), artsen die werknemer zijn van een ziekenhuis (bv. in de universitaire ziekenhuizen) en artsen die verbonden zijn met een aannemingsovereenkomst en dus zelfstandige zijn.³ In de perifere ziekenhuizen worden artsen veelal aangesteld op zelfstandige basis.

2. Het onderscheid tussen een ziekenhuisarts-werknemer en een zelfstandige ziekenhuisarts

3. In het arrest van het Hof van Cassatie dat hier wordt geannoteerd, was de vraag aan de orde of tussen de partijen een werknemer-werkgever relatie bestond dan wel of zij een samenwerking op puur zelfstandige basis hadden gesloten.

Het antwoord op die vraag is cruciaal, nu er tussen het werknemersstatuut en het zelfstandigenstatuut toch heel wat (praktische) verschillen bestaan.

1. Art. 328, 5°, a) programmawet van 27 december 2006, BS 28 december 2006.
2. Art. 328, 5°, b) programmawet van 27 december 2006, BS 28 december 2006.
3. Over de verschillende statuten van de ziekenhuisartsen en de implicaties daarvan, zie uitgebreid F. DEWALLENS, *Het statuut van de ziekenhuisarts*, Antwerpen, Intersentia, 2015, 199-257; P. SCHOUKENS, "De ziekenhuisgeneesheer: werknemer, ambtenaar of zelfstandige? De criteria uit het arbeids- en socialezekerheidsrecht toegepast op de ziekenhuissector", *T.Ge.* 2004-2005, 172-204.